

10. SINIF

Tüm DERSLER

SORU BANKASI

Her test MEB kazanımlarına uygun başlıklar altında hazırlanmıştır.

Her konunun soruları kazanımları öğrenme sırasına göre oluşturulmuştur.

Testler, öğrencinin konuyu iyi öğrenip öğrenmediğini kolayca tespit edebilmesi amacıyla değişik soru tipleriyle çeşitlendirilmiştir.

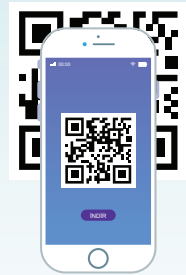
Öğrencinin olay ve durumlara bakış açısını genişleten, onlara problem çözme ve yorumlama gücü kazandıran sorular bulunmaktadır.

Akıllı tahtaya uyumlu bu kitaptaki tüm sorular video çözümlüdür.

Her sayfanın orta sütununda öğrenciye soruları çözmesinde rehber olacak bilgilere ve örnek soru çözümlerine yer verilmiştir.

! Testlerdeki kodu okut.
! Video çözüme anında ulaş.
www.lisedestek.com

Copyright ©

Bu kitabın her hakkı yayınevine aittir.

Hangi amaçla olursa olsun, bu kitabın tamamının ya da bir kısmının, kitabı yayınlayan yayınevinin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayınlanması ve depolanması yasaktır.

ISBN : 978-605-74979-3-2

Yayın Koordinatörleri

Hatice CABİR - İbrahim POLAT

Yazarlar

Türk Dili ve Edebiyatı	:	Jale KILIÇ ÖZGEN - Cem KAYA - Yusuf CENAN
Matematik	:	Ali YÜKSELEN - Özkan GÜZEN
Fizik	:	Mustafa KARA
Kimya	:	Murat ABAY - Ali KAZANCI
Biyoloji	:	Necdet ATALAY
Tarih	:	Hakan ÖZATEŞ - Hülya ÖZATEŞ - Mesut KURT
Coğrafya	:	Onur CANTAŞ
Felsefe	:	Ergün İÇÖZ - Elif YÜKSEL
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	:	Ahmet KARABIYIK - Ergün İÇÖZ

Dizgi

Tümler Yayınları Dizgi Birimi

Kapak Tasarım

İbrahim KOÇ

Basım Yeri

Ostim Mahallesi 1207. Sokak 3/C-D Ostim / ANKARA

Tel: (0312) 386 00 26 - 0 850 302 20 90

ÖN SÖZ

Sevgili Öğrenciler,

Eğitim ve öğretim hayatınızda verdiğiniz emeğin karşılığını almak ve emellerinizin gerçekleşmesine yardımcı olacağını düşündüğünüz bir üniversiteye girmek arzusunda olduğunuzu biliyoruz. Bu nedenle derslerinizde size yardımcı olacak, sizi ÖSYM tarzı sorularla destekleyecek bir kaynakla karşınızdayız.

Bu kitap hazırlanırken müfredatta hangi konuya ne kadar süre ayrıldığı, hangi kazanımlara öncelik verildiği ve bu önceliğin ÖSYM sınavlarında karşınıza çıkma olasılığı düşünülmüştür. Kitapta, ÖSYM mantığı dikkate alınarak her seviyeye uygun soru tipine yer verilmiştir.

Test başlıklarının kazanımlara göre hazırlandığı bu kitabın her sayfasında sizin zihninizde yer edecek ve öğrenmenizi kolaylaştıracak temel bilgiler ve soruları çözmenizde size rehber olacak bazı önemli noktalar vurgulanmıştır.

Bu kitap, alanında uzman yazarlar tarafından hazırlanmış olup basımından önce de yine uzman öğretmenler tarafından incelenmiştir. Bu açıdan kitabın sizler için güvenilir bir kaynak olduğu inancını taşıyoruz.

Hayatınız boyunca gireceğiniz tüm sınavlarda başarının sizlerle kucaklaşması dileğiyle...

TÜMLER YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

Edebiyatın Tarih ve Din ile İlişkisi	9
Yazım Kuralları-Noktalama İşaretleri.....	11
Türk Edebiyatının Ana Dönemleri ve Türkçenin Tarihî Gelişimi.....	13
Yazım Kuralları-Noktalama İşaretleri.....	15
Yazma ve Sözlü İletişim Tür ve Tekniklerini Tanıma.....	17
Yazım Kuralları-Noktalama İşaretleri.....	19
Dede Korkut Hikâyeleri.....	21
Fiilimsiler.....	23
Halk Hikâyeleri.....	25
Fiilimsiler.....	27
Mesnevi	29
Yazım Kuralları-Noktalama İşaretleri.....	31
Tanzimat Dönemi'nde Hikâye.....	33
Fiilimsi.....	35
Millî Edebiyat Dönemi'nde Hikâye	37
Fiilimsi.....	39
Hikâye Yazma ve Sözlü İletişim Tür ve Tekniklerini Tanıma	41
Yazım Kuralları-Noktalama İşaretleri.....	43
İslamiyet'in Kabulünden Önceki Türk Edebiyatında Şiir	45
Yazım Kuralları-Noktalama İşaretleri.....	47
Geçiş Dönemi Şiiri Özellikleri	49
İsim Tamlamaları.....	51
Halk Edebiyatı Şiir Anlayışı	53
İsim Tamlamaları.....	57
Divan Edebiyatı Şiir Anlayışı	59
İsim Tamlamaları.....	63
Şiir Yazma ve Sözlü İletişim Tür ve Tekniklerini Tanıma.....	65
Yazım Kuralları-Noktalama İşaretleri.....	67
Destan ve Efsanelerin Genel Özellikleri	69
Sıfat Tamlaması	71
İslamiyet'in Kabulünden Önceki Türk Destanları.....	73
Sıfat Tamlamaları	75
İslamiyet'in Kabulünden Sonraki Türk Destanları.....	77
Yazım Kuralları-Noktalama İşaretleri.....	79
1923/1980 Dönemi Türk Edebiyatında Yapma Destanlar	81
Sıfat Tamlaması	83
Destan Yazma ve Sözlü İletişim Tür ve Tekniklerini Tanıma	85
Sıfat Tamlamaları	87
Dünya Edebiyatında Roman.....	89
Yazım Kuralları-Noktalama İşaretleri.....	91

Tanzimat Dönemi'nde Roman.....	93
Yazım Kuralları-Noktalama İşaretleri.....	95
Servetifünun Dönemi'nde Roman.....	97
Cümle Çeşitleri	99
Millî Edebiyat Dönemi'nde Roman	101
Cümle Çeşitleri	103
Roman Yazma / Sözlü İletişim Tür ve Tekniklerini Tanıma	105
Yazım Kuralları-Noktalama İşaretleri.....	107
Geleneksel Türk Tiyatrosu.....	109
Cümle Türleri.....	113
Modern Türk Tiyatrosu	115
Tiyatro Yazma ve Sözlü İletişim Tür ve Tekniklerini Tanıma	117
Yazım Kuralları-Noktalama İşaretleri.....	119
Servetifünun Dönemi Türk Edebiyatında Anı (Hatıra)	121
Cümle Türleri	123
Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatında Anı	125
Cümle Türleri	127
Anı Yazma ve Sözlü İletişim Tür ve Tekniklerini Tanıma	129
Yazım Kuralları-Noktalama İşaretleri.....	131
Haber Metinleri	133
Cümle Türleri	135
Haber Metni Yazma Tür ve Teknikleri	137
Yazım Kuralları-Noktalama İşaretleri.....	139
Gezi Yazısının Tarihî Gelişimi ve Cumhuriyet Edebiyatı'nda Gezi Yazısı	141
Cümle Türleri	143
Gezi Yazısı Yazma / Sözlü İletişim Türleri ve Tekniklerini Tanıma	145
Yazım Kuralları-Noktalama İşaretleri.....	147

MATEMATİK

Sayma	151
Faktöriyel.....	153
Permütasyon	155
Tekrarlı Permütasyon	157
Kombinasyon.....	159
Binom Açılımı	163
Olasılık.....	165
Konu Tekrar Testi.....	171

Temel Kavramlar ve Fonksiyon Çeşitleri.....	177
Doğrusal, Tek, Çift ve Parçalı Fonksiyonlar, Dört İşlem.....	181
Fonksiyonların Grafiği, Sıfırları, Kesim Noktaları.....	183
Fonksiyonlarda Bileşke İşlemi.....	187
Bir Fonksiyonun Tersi (Ters Fonksiyon).....	191
Konu Tekrar Testi.....	195
Polinomun Tanımı ve Eşitliği.....	199
Bölme Yapmadan Kalan Bulma.....	203
Çarpanlara Ayırma Parantez Alma –Gruplandırma.....	207
Özdeşlikler.....	209
En Sade Hâli.....	213
Konu Tekrar Testi.....	215
Kök Bulma Çözüm Kümesi.....	221
Karmaşık Sayı.....	225
Kök Katsayı İlişkisi.....	227
Kökleri Verilen Denklemi Yazma.....	231
Konu Tekrar Testi.....	233
Çokgenler.....	237
Dörtgenler.....	241
Yamuk.....	243
Paralelkenar.....	247
Eşkenar Dörtgen.....	251
Dikdörtgen.....	253
Kare.....	255
Deltoid.....	257
Konu Tekrar Testi.....	259
Katı Cisimler.....	267

FİZİK

Elektrik Akımı.....	277
Elektrik ve Manyetizma.....	281
Elektrik.....	287
Manyetizma.....	293
Basınç.....	297
Kaldırma Kuvveti.....	309
Dalgalar.....	315
Optik.....	329

KİMYA

Kütlenin Korunumu Kanunu.....	359
Sabit Oranlar Kanunu.....	361
Katlı Oranlar Kanunu.....	363
Mol Kavramı.....	365
Kimyasal Tepkimeler.....	371
Kimyasal Hesaplamalar.....	375
Karışımların Sınıflandırılması.....	383
Çözünme Olayı.....	385
Derişim Birimleri.....	387
Çözeltilerin Derişime Bağlı Özellikleri.....	393
Ayırma ve Saflaştırma Teknikleri.....	397
Konu Tekrar Testi.....	401
Asitler ve Bazlar (Genel Özellikleri).....	403
Asitler ve Bazlar (pH-pOH Kavramı).....	407
Asitlerin ve Bazların Tepkimeleri (Nötralleşme).....	411
Asitlerin ve Bazların Tepkimeleri (Meta-Asit-Baz).....	415
Hayatımızda Asitler ve Bazlar.....	419
Tuzlar.....	423
Yaygın Günlük Hayat Kimyasalları.....	427
Kimya Her Yerde - İlaç - Kozmetik Ürün.....	431
Gıdalar (Hazır Gıda).....	433
Yenilebilir Yağ Türleri.....	435
Konu Tekrar Testi.....	437

BİYOLOJİ

Hücre Döngüleri ve Mitoz Bölünme.....	441
Eşeysiz Üreme.....	447
Mayoz Bölünme.....	451
Canlılarda Üreme Çeşitleri.....	457
Kalıtımla İlgili Terimler.....	461
Mendel Genetiği.....	463
Kan Grupları.....	467
Eşeye Bağlı Kalıtım.....	471
Soyağacı.....	475
Konu Tekrar Testi.....	479
Ekoloji ve Ekoloji ile İlgili Kavramlar.....	481
Ekosistem Ekolojisi.....	483
Ekosistemde Madde ve Enerji Akışı.....	489
Madde Döngüleri.....	493
Güncel Çevre Sorunları.....	495
Konu Tekrar Testi.....	497

TARİH

Oğuz Göçleri ve Anadolu'nun İlk Fetihleri.....	503
Türkiye Selçuklu Devleti ve Anadolu'nun Türkleşmesi.....	505
Haçlılar Karşısında Türkler.....	511
Anadolu'da Moğol İstilasası ve İkinci Beylikler Dönemi.....	513
Konu Tekrar Testi.....	517
Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Dönemi ve Bizansla İlişkileri... ..	519
Osmanlı'nın Balkan Fetihleri.....	521
Osmanlı Devleti'nin Anadolu'daki Faaliyetleri ve Ankara Savaşı.....	523
Beylik Dönemi'nde Osmanlı Devleti'nin Askerî Gücü ve Tımar Sistemi.....	525
Yeniçeriler ve Devşirme Sistemi.....	529
Anadolu'nun Kandilleri/Tasavvuf Ehli.....	531
Osmanlı Devleti'nde Askerî Sınıf/Yönetenler Sınıfı.....	533
Osmanlı'da Halk Kültürü ve Kitabî Kültür.....	535
Konu Tekrar Testi.....	537
İstanbul'un Fethi ve Fatih.....	539
İslam Dünyası Liderliği ve Yavuz.....	545
Gücünün Zirvesinde Osmanlı ve Kanuni.....	549
Coğrafi Keşifler ve Hint Deniz Seferleri.....	555
Konu Tekrar Testi.....	557
Topkapı Sarayı ve Divan-ı Hümayun.....	559
Padişah, Hanedan ve Kanunname-i Ali Osman.....	565
Klasik Çağda Osmanlı Toplum Düzeni ve Millet Sistemi.....	567
Osmanlı Devleti'nde Toprak Mülkiyeti ve Çifhane Sistemi... ..	571
Osmanlı Devleti'nde Lonca Teşkilatı ve Vakıf Müessesesi... ..	575
Konu Tekrar Testi.....	579
İlk Türk Beylikleri Haritası.....	583
İkinci Beylikler Dönemi Haritası.....	583
Kanuni Dönemi Osmanlı Devleti Haritası.....	584

COĞRAFYA

Yerin Yapısı ve Oluşumu.....	587
İç Kuvvetler.....	589
Topografya ve Kayaçlar.....	593
Türkiye'nin Jeolojik Yapısı.....	595
Dış Kuvvetler - Akarsular ve Oluşturdukları Yer Şekilleri....	597
Dış Kuvvetler - Yer altı Suları ve Oluşturdukları Yer Şekilleri.....	601
Dış Kuvvetler - Rüzgârların Oluşturdukları Yer Şekilleri.....	603
Dış Kuvvetler - Buzulların ve Oluşturdukları Yer Şekilleri....	605
Dış Kuvvetler - Kıyı Şekilleri ve Kıyı Tipleri.....	607
Türkiye'de Dış Kuvvetler.....	609

Türkiye'nin Ana Yer Şekilleri.....	613
Su Kaynakları.....	617
Türkiye'nin Su Kaynakları.....	621
Toprak ve Oluşumu.....	623
Türkiye'de Toprak Tipleri.....	627
Bitki Örtüsü.....	629
Türkiye'nin Bitki Örtüsü.....	633
Nüfusun Özellikleri ve Önemi.....	635
Dünya Nüfusunun Tarihsel Değişimi.....	637
Dünya Nüfusunun Alansal Dağılışı.....	639
Nüfus Piramitleri ve Özellikleri.....	641
Türkiye'de Nüfusun Tarihsel Gelişimi.....	643
Türkiye'de Nüfusun Dağılışını Etkileyen Faktörler.....	645
Türkiye'de Nüfusun Yapısal Özellikleri.....	647
Göçlerin Nedenleri ve Sonuçları.....	651
Türkiye'de Göçler.....	653
Göçün Mekansal Etkileri.....	655
Ekonomik Faaliyetlerin Sınıflandırılması.....	657
Ulaşım.....	659
Doğal Afetler.....	663
Dünya Doğal Bitki Örtüsü Dağılışı Haritası.....	667
Dünya Levha Sınırları Haritası.....	668

FELSEFE

Felsefeyi Tanıma.....	671
Felsefe ile Düşünme.....	677
Varlık Felsefesi.....	683
Bilgi Felsefesi.....	687
Bilim Felsefesi.....	689
Ahlak Felsefesi.....	691
Din Felsefesi.....	693
Siyaset Felsefesi.....	695
Sanat Felsefesi.....	697
Felsefi Okuma ve Yazma.....	699

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

Allah İnsan İlişkisi.....	703
Hz. Muhammed ve Gençlik.....	709
Din ve Hayat.....	715
Ahlaki Tutum ve Davranışlar.....	721
İslam Düşüncesinde İtikadi, Siyasi ve Fikhi Yorumlar.....	727

10 - SINIF

TÜM DERSLER SORU BANKASI

Türk Dili ve Edebiyatı

Matematik

Fizik

Kimya

Biyoloji

Tarih

Coğrafya

Felsefe

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

Jale KILIÇ ÖZGEN

Cem KAYA

Yusuf CENAN

Test Başlıkları

- Test 1:** Edebiyatın Tarih ve Din ile İlişkisi
- Test 2:** Yazım Kuralları - Noktalama İşaretleri
- Test 3:** Türk Edebiyatının Ana Dönemleri ve Türkçenin Tarihî Gelişimi
- Test 4:** Yazım Kuralları - Noktalama İşaretleri
- Test 5:** Yazma ve Sözlü İletişim Tür ve Tekniklerini Tanıma
- Test 6:** Yazım Kuralları - Noktalama İşaretleri
- Test 7:** Dede Korkut Hikâyeleri
- Test 8:** Fiilimsiler
- Test 9:** Halk Hikâyeleri
- Test 10:** Fiilimsiler
- Test 11:** Mesnevi
- Test 12:** Yazım Kuralları - Noktalama İşaretleri
- Test 13:** Tanzimat Dönemi'nde Hikâye
- Test 14:** Fiilimsi
- Test 15:** Millî Edebiyat Dönemi'nde Hikâye
- Test 16:** Fiilimsi
- Test 17:** Hikâye Yazma ve Sözlü İletişim Tür ve Tekniklerini Tanıma
- Test 18:** Yazım Kuralları - Noktalama İşaretleri
- Test 19:** İslamiyetin Kabulünden Önceki Türk Edebiyatında Şiir
- Test 20:** Yazım Kuralları - Noktalama İşaretleri
- Test 21:** Geçiş Dönemi Şiiri Özellikleri
- Test 22:** İsim Tamlamaları
- Test 23:** Halk Edebiyatı Şiir Anlayışı - I
- Test 24:** Halk Edebiyatı Şiir Anlayışı - II
- Test 25:** İsim Tamlamaları
- Test 26:** Divan Edebiyatı Şiir Anlayışı - I
- Test 27:** Divan Edebiyatı Şiir Anlayışı - II
- Test 28:** İsim Tamlamaları
- Test 29:** Şiir Yazma ve Sözlü İletişim Tür ve Tekniklerini Tanıma
- Test 30:** Yazım Kuralları - Noktalama İşaretleri
- Test 31:** Destan ve Efsanelerin Genel Özellikleri
- Test 32:** Sıfat Tamlaması
- Test 33:** İslamiyetin Kabulünden Önceki Türk Destanları
- Test 34:** Sıfat Tamlamaları
- Test 35:** İslamiyetin Kabulünden Sonraki Türk Destanları
- Test 36:** Yazım Kuralları - Noktalama İşaretleri
- Test 37:** 1923/1980 Dönemi Türk Edebiyatında Yapma Destanlar
- Test 38:** Sıfat Tamlaması
- Test 39:** Destan Yazma ve Sözlü İletişim Tür ve Tekniklerini Tanıma
- Test 40:** Sıfat Tamlamaları
- Test 41:** Dünya Edebiyatında Roman
- Test 42:** Yazım Kuralları - Noktalama İşaretleri
- Test 43:** Tanzimat Dönemi'nde Roman
- Test 44:** Yazım Kuralları - Noktalama İşaretleri
- Test 45:** Servetifünun Dönemi'nde Roman
- Test 46:** Cümle Çeşitleri
- Test 47:** Millî Edebiyat Dönemi'nde Roman
- Test 48:** Cümle Çeşitleri
- Test 49:** Roman Yazma / Sözlü İletişim Tür ve Tekniklerini Tanıma
- Test 50:** Yazım Kuralları - Noktalama İşaretleri
- Test 51:** Geleneksel Türk Tiyatrosu - I
- Test 52:** Geleneksel Türk Tiyatrosu - II
- Test 53:** Cümle Türleri
- Test 54:** Modern Türk Tiyatrosu
- Test 55:** Tiyatro Yazma ve Sözlü İletişim Tür ve Tekniklerini Tanıma
- Test 56:** Yazım Kuralları - Noktalama İşaretleri
- Test 57:** Servetifünun Dönemi Türk Edebiyatında Anı (Hatıra)
- Test 58:** Cümle Türleri
- Test 59:** Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatında Anı
- Test 60:** Cümle Türleri
- Test 61:** Anı Yazma ve Sözlü İletişim Tür ve Tekniklerini Tanıma
- Test 62:** Yazım Kuralları - Noktalama İşaretleri
- Test 63:** Haber Metinleri
- Test 64:** Cümle Türleri
- Test 65:** Haber Metni Yazma Tür ve Teknikleri
- Test 66:** Yazım Kuralları - Noktalama İşaretleri
- Test 67:** Gezi Yazısının Tarihî Gelişimi ve Cumhuriyet Edebiyatında Gezi Yazısı
- Test 68:** Cümle Türleri
- Test 69:** Gezi Yazısı Yazma/ Sözlü İletişim Türleri ve Tekniklerini Tanıma
- Test 70:** Yazım Kuralları - Noktalama İşaretleri

1. I. Metin

Tarih kitabından;

Çanakkale Destanı, 1915-1916 yılları arasında Çanakkale Boğazı'nı geçerek İstanbul'u ele geçirmek isteyen İtilaf Devletleri ile Osmanlı ordusu arasında yapılmış bir bağımsızlık savaşıdır. I. Dünya Savaşı sırasında İtilaf Devletleri, Almanya'nın yanında yer alan Osmanlı'yı etkisiz hâle getirmek; Rusya'nın boğazlardan rahatça geçebilmesini sağlamak amacıyla İstanbul ve Çanakkale Boğazı'nı ele geçirme planları yapıp donanmalarını Çanakkale'ye sürmüşlerdir. Ancak hiç hesap etmedikleri bir bozguna uğrayıp ağır bir yenilgi almışlardır. Bu savaşın Türk tarihinde önemi ve yeri çok büyüktür. Tarih boyunca Türkler, hep savaş veren hep mücadele eden bir millet olmuştur. Düşmanlar, Türk ordusu iflas etti dediği anda, Türk ordusu modern silahlarla donatılmış yabancı ordunun karşısında patlamaz toprakla, ateş almaz tüfeklerle, yalın ayak, aç bir mide ile Çanakkale Zaferini kazanmıştır.

II. Metin

Çanakkale Destanı'ndan;

Şu Boğaz harbi nedir? Var mı ki dünyada eşi?

En kesif orduların yükleniyor dördü beşi,

Tepeden yol bularak geçmek için

Marmara'ya-

Kaç donanmayla sarılmış ufacık bir karaya

Ne hayâsızca tehaşşüd ki ufuklar kapalı !

Nerde -gösterdiği vahşetle – “ bu: bir

Avrupalı!”

Değirir -yırtıcı, his yoksulu, sırtlan kümesi,

Varsa gelmiş, açılıp mahbesi, yahûd kafesi !

....

Yukarıdaki metinlerden yola çıkılarak;

I. Geçmiş zamana ait bir tarihî olayın edebî eserde dile getirilebileceği,

II. Edebî bir ürünün millî ruhu ve millî hayatı göstermek için bir araç olabileceği,

III. Bir şiirde tarihi gerçekliğin tekrar öğrenilebileceği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) II ve III

2. Edebiyat nedir?

“İnsanların hislerini, düşüncelerini veya davranışlarını estetik kurallar dahilinde yazılı ya da sözlü yollar ile aktarması, dile getirmesidir.

Tarih nedir?

“Geçmişte yaşamış insanları ya da geçmişte yaşanan olayları inceleyen akademik bir disiplindir.”

Bu tanımlardan yola çıkarak diyebiliriz ki edebiyat ve tarihi bir araya getiren unsur, her ikisinin merkezinde insan olması yani insanı konu almalarıdır. Bu nedenle edebî eserler, insan da kültürün ve toplumun bir parçası olduğu için dönemin kültürel ve toplumsal özelliklerini ve değerlerini bünyesinde barındırır. Bir eser ortaya koyacak olan sanatçı, yaşadığı dönemin tarihî özelliklerini eserine yansıtır. Tarih bilminde tarih araştırmacısı da herhangi bir edebî eseri inceleyerek dönemin tarihî özelliklerini anlayabilir. Ayrıca edebî eserleri yazıldıkları dönemin kültür, toplum ve çevre bağlamında inceleyen “edebiyat tarihi” adlı bir bilim dalı da bulunmaktadır.

Bu parçadan edebiyat ve tarih ilişkisi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

A) Edebiyat, medeniyet tarihinin bir aynası olduğu için tarih ile ilişkilidir.

B) Edebiyat ve tarihin bir araya gelme sebebi ikisinin temelinde de insan olmasıdır.

C) Edebiyatı değerlendirebilmek için tarihi çok iyi bilmek gerekir.

D) Edebiyat ve tarih bilminde dil, aynı işlevde kullanılır.

E) Edebiyatta geçmiş yaşantılar ele alınırken nedensellik ön plandadır.

- Edebiyatın yoğun bir şekilde ilişki kurduğu bilim dallarının en başında tarih gelmektedir.

- Bir edebî eserde, o dönemi derinden etkileyen tarihî bir olaydan yola çıkılarak olaylar kurgusal bir şekilde anlatılabilir.

- Bir dönemde ortaya çıkmış olan **dinî, tarihî, siyasi, sosyal, ekonomik, idari** özelliklerin oluşturdukları ortam ve ortaya çıkardıkları duygu ve anlayış bütününe zihniyet adı verilir. Edebî eserlerin oluşumunda da bu zihniyet etkilidir.

- Edebiyat tarihi, bir ulusun yüzyıllarca meydana getirdiği edebî eserleri inceleyerek geçirdiği dönemleri kronolojik bir sıra içinde inceleyen bilim dalıdır. Bu bakımdan edebiyatın tarihten yararlandığını söyleyebiliriz. Ancak edebiyat, tarih bilimi gibi olayları neden-sonuç ilişkisi içerisinde inceleyip kanıtlamak zorunda değildir.

- Eski çağlar hakkında araştırma yapan bir tarihçi, dönemin zihniyeti hakkında yorum yapabilmek için o dönemde yazılmış bir edebî eserden yararlanabilir.

- Edebiyatta anlatılan gerçeklik kurmacadır, bir edebî eserin amacı tarihi öğretmek değildir.

3. Edebiyat ve tarih her zaman doğrudan ilişkili olmuştur. Hatta uzun bir zaman öncesinde bu iki alanın birbiri içerisinde kendine yer bulduğu da görülmüştür. Bunun sebebi olarak şunu söyleyebiliriz: Tarih bir yaşanmışlık ürünüdür. Bu yaşanmışlıklar içinde, başlıca unsurlardan biri de edebiyattır çünkü edebî eserler, bize geçmiş hakkında oldukça detaylı ayrıntılar sunmaktadır. Kurtuluş Savaşı'nı anlatan *Dikmen Yıldızı*, *Yaban*, *Yorgun Savaşçı*, *Toz Duman* içinde gibi romanlar bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Aynı zamanda edebiyat, tarih ile yakın ilişki kurduğu kadar din ile de yakın ilişki içerisinde. Din de insan ile doğrudan ilişkili bir kavramdır. İnsanoğlu var olduğundan bugüne kadar edebiyat, tarih ve din daima birlikte varlık göstermiştir. Bu din ister İslamiyet ister Budizm ister Hristiyanlık olsun insanlar, kendinden daha güçlü bir varlığa inanma ihtiyacı hissetmiştir. Bu inanma ihtiyacına yönelik çalışmalar da edebiyata yön vermiştir. Uygur metinleri, *Kutadgu Bilig*, *Atabetü'l Hakayık*, *Divan-ı Hikmet*, Fuzulî'nin *Su Kasidesi* bu duruma örnek olarak gösterilebilir.

Bu parçadan yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- Edebiyat, tarih ve din unsurlarının merkezinde insan vardır.
- Edebiyatın tarih ve dinle ilişki kurmasının temel sebeplerinden biri ortak yaşanmışlıklardır.
- Edebî eserlerde farklı dinî unsurların yansımalarına yer verilmiştir.
- Dinî ve tarihî konular farklı temalarla edebî eserlerde ortaya çıkmıştır.
- Edebiyatın din ve tarihle ilişkisi bilimsel olarak edebî eserlere yansımıştır.

- Din; insanları etkisi altına alan, onların yaşamlarını etkileyen, toplumsal düzenin kurallarını belirleyen çok önemli bir olgudur. İnsanın ve toplumun yaşantısını şekillendiren din unsurunun edebî eserleri etkilemesi de kaçınılmazdır.

- Edebiyatın merkezinde insan vardır. İnsan ise yaşadığı toplumun öğelerinden etkilenir ve bu öğelerin en başında din ve tarih unsuru gelir. Bu unsurların insan üzerindeki etkisinin de insanı konu alan edebiyata yansımaları kaçınılmazdır.

- Türk edebiyatının oluşumunda, dönemlere ayrılmasında dinin çok büyük bir etkisinin olduğu söylenebilir.

- İslamiyet öncesi Türk edebiyatında edebiyat ve din ilişkisinin çok güçlü olduğunu söylemek mümkündür. O dönem şairlerinin büyük bir kısmı şamanlardan yani din adamlarından oluşmaktadır ve din adamları dinî törenlerde halka çeşitli konularda şiir okumaktadır. Yine Uygur metinlerinin büyük bir oranının dinî kitaplardan oluştuğunu söylemek mümkündür.

- İslamiyetin kabul edilmesi ile beraber edebiyatımız yeni bir boyut kazanmıştır. Örneğin kasidelerde, ilahilerde, siyer kitaplarında dinin etkisini görmek mümkündür.

4. Naat, Türk Edebiyatında Hz. Peygamberin çeşitli yönleriyle konu edildiği bir edebî eser türü olarak farklı bir yere sahiptir. Cumhuriyet Dönemi Türk şiirinin etkin isimlerinden olan Arif Nihat Asya, *Naat* şiiri ile edebiyatımızda kendine özgün bir yer kazanmıştır;

“Konsun yine pervazlara
Güvercinler;
“Hû hû”lara karışsın
Âminler...
Mübârek akşamdır;
Gelin ey Fatihalar, Yâsinler!

Vicdanlar, sakat
Çıkmadan yarına;
İyiliklerle gel, güzelliklerle gel
Âdem oğullarına!

Yüreklerden taşsın
Yine imanlar!
İtrî, bestelesin Tekbir'ini;
Evliya, okusun Kur'anlar!
Bir Kuran'ı göz nuruyla çoğaltsın
Kayışzade Osmanlar!”

Yine Tanzimat Dönemi'nin önemli isimlerinden Ziya Paşa, 19. yüzyılda Türk Edebiyatı'nın önemli naatlarından birini yazmıştır;
“Belâ-yı mâsivâyâ müptelâyım yâ Resûlallah!
Zebûn-ı pençe-l nefis ü hevâyım, yâ Resûlallah.
Kerem kıl ben esîm'e, el-amin ey rahmet-i âlem

Serâpâ mahz-ı istân ü haftayım, yâ resûlallah

Yukarıdaki farklı dönemlere ait naatlardan yola çıkılarak;

- Şairler, farklı edebî dönemlerde din biliminden yararlanırlar.
- Tanzimat Dönemi şiirleri tarih bilimi ile yakından ilişkilidir.
- Şiirlerdeki estetik anlayış, edebiyatın amacı olmuştur.

yargılarından hangileri çıkarılabilir?

- Yalnız I
- Yalnız II
- Yalnız III
- I ve II
- II ve III

1. • Bağlaç olan ki ayrı yazılır.
• Kalıplaşmış olduğu için bitişik yazılan bağlaçlar vardır.
• Sıfat görevindeki ki eki bitişik yazılır.
• Zamir görevindeki ki eki bitişik yazılır.

Buna bilgilere göre;

- I. Hayatındaki insanlara değer verir, onlar için emek harcardı.
II. O kadar titiz davranıyor ki ona hayranlık duyuyorum.
III. Bu konuda madem ki haklısın haklılığını ispat et.
IV. Masadakileri yere düşürünce azar işitmekten korkmuştu.
V. Kızacağımı düşünmüş halbuki bu durumda ona kızamam.

cümlelerinin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. • Yazılışları bir, anlamları ve söylenişleri ayrı olan kelimeleri ayırt etmek için okunuşları uzun olan ünlülerin üzerine düzeltme işareti konulmalıdır.

Bu bilgiye göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde düzeltme işareti kullanılmadığı için cümlenin anlamı açık değildir?

- A) Karşı caddeden bu tarafa doğru hala buraya gelmeye çalışıyor.
B) Onun kullandığı kelimeler dilini daha da güzelleştiriyor.
C) Duvarı boyamak için aldığı boyaların çoğu kurumuş çıktı.
D) Elindeki bayrağı öperek duvara astı.
E) Birçok çalışmasıyla başarılı olma yolunda ilerliyor.

- Bağlaç olan de, da kendinden önceki kelimedenden daima ayrı yazılır. Cümleye “dahi, bile” anlamı katar.

Burada onu **da** gördüm.

- Bulunma durum eki olan de, da sözcüklere bitişik yazılır. Ses uyumuna göre gerektiğinde ta, te biçimlerini alır.

Sergide güzel resimler vardı.

- Belgisiz sıfat ve zamirler bitişik yazılır. **hiçbir, hiçbir, birçok, birçoğu...**

- Kurum ve kuruluş isimleri açılımı ile yazıldığı zaman sözcüklerin her biri büyük harfle başlar.
Türk Tarih Kurumu

- Gün ve ay isimleri, yanında tarih belirtildiği zaman büyük harfle yazılır.
10 Şubat'ta doğmuştu.

- İsim ve yardımcı fiille oluşturulan birleşik kelimelerde ses olayı olduğunda kelimeler bitişik yazılır.
seyretmek, kahrolmak

- Nispet ekinin belirtme durumu ve iyelik ekiyle karışmasını önlemek için düzeltme işareti kullanılır.
İslam dini ve dinî bilgiler

- **Dağ, ova**, göl gibi ifadeler özel isimle birlikte kullanıldığında büyük harfle başlar.

Ağrı Dağı, Konya Ovası

3. Ülkemizin az bilinen tarihî yerlerinden biri olan
I
Batık Kent, Elazığ'daki Hazar Gölü'nün altını
II
da bulunuyor. XIV. Yüzyıl'dan itibaren yerle-
III
şim yeri olan ve özellikle XI. yüzyılda önemli
bir dinî merkez hâline gelen Dzvok antik kenti
IV
bu gölün suları altındadır. Depremler sonucu
çöken bölge, giderek suyun altında kalmış ve
şehir yakın zamanda yeniden keşfedilene dek
V
unutulmuştur.

Numaralanmış söz ve sözcük gruplarından hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Sağlık kavramı, hayatımızda hiçbir kavram-
I
la değiştirilemez veya ölçülemez nitelikte
önemlidir. Tüm dünyada ve ülkemizde sağlık
II
hizmetinin piyasa koşullarına bırakıldığı gün-
müzde, herkese adil, eşit, kaliteli ve devami
gelebilecek sağlık hizmeti ilkesinin önemi
daha da önem kazanmıştır. Bireyler sağlıklı
III
olduğunda toplumlarda sağlıklı olarak gelişme
gösterecektir. Sağlığın önemini hatırlatmak
amacıyla Dünya Sağlık Örgütü Anayasası'nın
IV
yürürlüğe girdiği tarih olan 7 nisan, Dünya
V

Sağlık Günü olarak kutlanır.

Numaralanmış söz ve sözcük gruplarından hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Dünya tarihinde pek çok önemli mimar yer-
I
yüzünden gelip geçmiştir. Bazıları, kendi dö-
II
nemlerine damga vurmuş; sanat tarihinde iz
bırakmıştır. Bizim mimar Sinan ustamızın ise
III
hepsinden bir farkı vardır. Bu fark şudur: Sinan
kadar çok sayıda, üstelik birbirinden değişik
yapılar inşa etmiş mimar neredeyse yoktur.
IV
Biz onu öncelikle hepsi birbirinden şaheser
camileriyle tanıyoruz. Ayrıca sanatçı; ker-
V
vansaraylar, köprüler, hamamlar tasarlayan
bir mimardır.

Bu parçadaki numaralanmış sözlerden hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Yağmur ormanları sayısız bitki türüne ev sahipliği yapmaktadır. Uzaktan bakıldığında sonsuz bir ağaç denizi olarak görünen bu ormanlar da aslında ağaçlar tür olarak azınlıktadır. Çünkü bu ağaçların üzeri başka bitki türlerine özellikle sarmaşıklara ev sahipliği yapmaktadır. Diğer bitkiler üzerinde büyüyen bitkilere epifit adı verilmektedir.

Bu parçada yer alan yazım yanlışı'nın sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özel ismin küçük harfle yazılması
B) Bulunma hâl eki olan -de, -da ekinin ayrı yazılması
C) Gereksiz ünlü daralması yapılması
D) Ünsüz sertleşmesine uyması gereken sözün sertleşmeye uymaması
E) Bitişik yazılması gereken sözün ayrı yazılması

- Sıfat ve zamir görevinde olan ki ekleri kendinden önceki kelimeye bitişik yazılır. Sıfat yapan ki'nin görevi ismi nitelendirmektir; zamir yapan ki'nin görevi de ismin yerine geçmektir.

Yazdığı cümlelerdeki anlamlar çok derindi. (**Sıfat yapan ki**)

Masadakilere hemen topladı. (**İlgi zamiri**)

- Unvan ve saygı ifadeleri özel isim ile birlikte kullanıldığında büyük harfle başlar.

Avukat Ece Hanım

- "Pek" derecelendirme ifadesi kendin önceki sözcükten ayrı yazılır.
pek güzel, pek havalı

- İsim ve yardımcı fiilden oluşan birleşik sözcüklerde ses olayı olmadığı zaman iki sözcük birbirinden ayrı yazılır.

yardım etmek
sağ olmak
terk etmek

- Cümle içinde özellikle vurgulanmak istenen sözcükler tırnak içine alınır.

Her şiirinde mutlaka "aşk" ve "özlem" kelimelerine yer verir.

- Ünsüz yumuşamasına uğraması gerektiği hâlde bu ses olayı gerçekleşmeden yazılan kelimeler yazım yanlışına sebep olur.

Bu geçidi geçelim.

Derdini kimse ile paylaşmaz.

7. • Alıntı cümleler ve eser adları cümlede tırnak içine alınır.

Buna göre;

"17. yy. gezginimiz Evliya Çelebi, rüyasında Peygamberimize yanlılıkla Seyahat ya Resul Allah! dedikten sonra ömrünü yolculuklarda geçirmiştir. Yaşadığı yüzyılda gidilebilecek neresi varsa gidip gören Evliya Çelebi, seyahatlerini tatlı bir dille yazmıştır. Onun Seyahatname adlı eseri bilgi vermenin yanında heyecanla okunan bir eser tadındadır."

Bu parçada tırnak işareti içine alınması gereken ifadeler aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Evliya Çelebi - Seyahat ya Resul Allah
B) yaşadığı yüzyılda – 17. yy.
C) Seyahatname – tatlı bir dille
D) Seyahat ya Resul Allah – Seyahatname
E) 17. yy. – Evliya Çelebi

8. • Türkçede bazı kelimeler ünlü ile başlayan ek aldıklarında kelimenin sonundaki sert ünsüzler yumuşar.

Bu bilgiye göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde ünsüz yumuşaması ile ilgili bir yazım yanlışı vardır?

- A) Ben bu kitabı okurken beğendiğim kelimelerin altını özenle çiziyorum.
B) Her sabah simitini çay eşliğinde mutlaka bitirir.
C) Bu yaya geçidini kullanmak herkesin görevi olmalıdır.
D) Her zaman halkını ve milletini sonuna kadar önemseyen bir insandı.
E) Onun bu konudaki derdi asla bitmez.

9. (I) Kâğıt çiçeği, değişik renkte çiçekler veren zarif bir bitkidir. (II) Yeraltı yumrusunu ilk bahardan önce dikerek üretebilirsiniz. (III) Olgunlaştığında zengin topraklı bir saksıya alınması gerekir ve gevşek toprağı ve normal ısıyı sever. (IV) Sulamayı abartmamanız ve doğrudan güneş ışığından onu korumanız doğru olacaktır. (V) Saksı toprağının nemli olması, bu çiçek için yeterlidir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Türk edebiyatının dönemlere ayrılmasında birçok ölçüt vardır. Bunlardan biri de .... İslamiyet'in kabul edilmesinden önce Türkler; Şamanizm, Mani ve Budizm gibi dinleri benimsemişlerdir. Bu dinlerin edebî eserler üzerinde de etkisi olmuştur. Nitekim Göktürk Kitabeleri'nde ve eski Türk destanlarında bir Gök Tanrı'dan bahsedilirken Mani ve Buda dinleri ile ilgili metinlerde daha farklı bir inanç sisteminin övgüsü yapılmaktadır. Edebiyatımızda asıl köklü değişiklik İslamiyet'in kabul edilmesi ile kendini göstermiştir. Başta Karahanlı Devleti olmak üzere Gazneliler, Selçuklular bünyesinde yeni ve güçlü bir edebiyatın başladığı görülür.

Bu parçadaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) lehçe ve şive farklılıklarıdır.
B) din değişikliğidir.
C) kültürel değişimdir.
D) coğrafi farklılıktır.
E) sanat anlayışıdır.

2. Türk edebiyatının dönemlere ayrılmasında din, dil, coğrafya, tarihî olaylar, lehçe ve şive farklılıkları etkili olmuştur. Bu etki doğrultusunda Türk edebiyatının ana dönemleri şu şekilde oluşmuştur:

- I. ....
II. ....
III. ....

Yukarıdaki boşluklara aşağıdakilerin hangisinde verilenler getirilebilir?

- A) Geçiş Dönemi - İslamiyet etkisiyle oluşan Türk edebiyatı - Batı etkisinde gelişen Türk edebiyatı
B) İslamiyet'in kabulünden önceki Türk edebiyatı - Geçiş Dönemi - İslamiyet etkisiyle oluşan Türk edebiyatı
C) Divan edebiyatı - Geçiş Dönemi - Batı etkisinde gelişen Türk edebiyatı
D) Yazılı dönem - Sözlü dönem - İslamiyet'in etkisiyle gelişen Türk edebiyatı
E) İslamiyet'in kabulünden önceki Türk edebiyatı -İslamiyet etkisiyle oluşan Türk edebiyatı - Batı etkisinde gelişen Türk edebiyatı

Türk Edebiyatının Dönemlere Ayrılmasında Kullanılan Ölçütler:

- Din değişikliği
- Kültürel değişim
- Coğrafi değişim
- Lehçe ve şive farklılıkları
- Dil ve sanat anlayışı

TÜRK EDEBİYATININ DÖNEMLERİ

1. İslamiyet Öncesi Türk Edebiyatı

- Sözlü Dönem
- Yazılı Dönem

2. İslamlik Etkisinde Türk Edebiyatı

- Halk Edebiyatı
- Divan Edebiyatı

3. Batı Etkisi Altında Oluşan Türk Edebiyatı

- Tanzimat Dönemi Türk Edebiyatı
- Servetifünun Dönemi Türk Edebiyatı
- Fecriati Edebiyatı
- Millî Edebiyat
- Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı

NOT

Türk edebiyatı 11 ve 12. yüzyıllarda bir geçiş dönemi özelliği gösterir. Bu döneme Geçiş Dönemi denir.

3 - 4. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Geçiş Dönemi eserlerinden Kutadgu Bilig, alegorik bir eserdir. Yazar, ifade etmek istediği ideal tipleri bazı kavramlarla sembolize etmiştir. Bunlar dört ana karakterden oluşmaktadır: Kün Togdı, Ay Yoldı, Ögdilmiş, Odgurmış. Kün Togdı, adaleti temsil eden hükümdardır. Hakan, yönettiği insanların üzerinde güneş gibi doğmakta ve adaletli olmaktadır. Halka doğru yolu gösterir, erdemleri öğretir, bilgiyi her şeyin üstünde tutar. Ay Toldı, mutluluğu temsil eden vezirdir. Ayın görünüş şekilleri, mutluluğun bazen belirip bazen kaybolmasına bazen bütünü'nün ortaya çıkmasına işarettir. Dolayısıyla dolunay hâli mutluluktur. Ögdilmiş, akli temsil eden vezirdir. Akli ve mantığı birleştirici bir özelliğe sahiptir. Odgurmış, dünyanın sonunu temsil eden vezirin kardeşidir. Gafletten uyanmayı sembolize eder. Eserde bu ana kahramanların yanında yardımcı kahramanlar da yer almaktadır. Bunlar Ay Toldı ve Kün Togdı'yı buluşturan Küsemış, haber getiren ve hizmet eden Yumuşçı'dır. Bunlar, eserde pek belirgin değildir. Diyalog bölümleri, sürekli dört ana kahraman arasında geçmektedir.

3. Bu parçadan yola çıkılarak Geçiş Dönemi eserlerinden Kutadgu Bilig için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Sembolik anlatım özelliği gösterir.
B) Ağır bir dille yazılmıştır.
C) Düz yazı şeklinde oluşturulmuştur.
D) Epik özellikler gösterir.
E) Bilimsel açıklamalar yapılmıştır.

4. Bu parçadaki söz edilen ideal tiplerin temsil ettikleri özelliklerden biri aşağıdakilerden hangisi olamaz?

- A) Adalet
B) Saadet
C) Hoşgörü
D) Mantık
E) Akıbet

5. Türkçenin tarihî gelişimi belli dönemlere ayrılmıştır:

1. .... Türklerin 8. yıldan 13. yüzyıla kadar kullandıkları tek yazı dilidir. Kök Türk, Uygur ve Karahanlı devirlerine içine alan dönemdir. Bu nedenle Orhun Abideleri, Altun Yaruk, Kutadgu Bilig gibi eserler bu Türkçe ile oluşturulmuştur.
2. .... Türklerin yeni yazı dillerini meydana getirdikleri bir dönemdir. Bu dönemde Türkler; batıda Anadolu'ya, kuzeyde Karadeniz'in kuzeyi ile batı kısmına kadar yayılmıştır.
3. .... Hazar Denizi'nin güneyinden geçerek batıya gelip yerleşen Oğuz Türklerinin yazı dilidir. 13. yüzyıldan günümüze kadar kesintisiz olarak devam etmiştir.

Bu parçadaki boşluklara sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Eski Anadolu Türkçesi - Kuzey-Doğu Türkçesi - Batı Türkçesi
- B) Eski Türkçe - Orta Türkçe - Türkiye Türkçesi
- C) Batı Türkçesi - Osmanlı Türkçesi - Eski Türkçe
- D) Doğu Türkçesi - Eski Türkçe - Batı Türkçesi
- E) Eski Türkçe - Orta Türkçe - Batı Türkçesi

6. Uygur ve Karahanlı devirleri Türk milletinin yeni medeniyet ile tanıştığı zamanlardır. Kök Türklerin bıraktığı Orhun Kitabeleri, Uygurlardan kalan dinî metinler, Karahanlı Dönemi'nde yazılan Kutadgu Bilig, Divanü Lügati't Türk ve Atabetü'l Hakayık gibi eserler Türk edebiyatı açısından önemlidir.

Bu parçada sözü edilen eserler Türk yazı dilinin hangi tarihî döneminde ortaya çıkmıştır?

- A) Kuzey -Doğu Türkçesi
- B) Batı Türkçesi
- C) Eski Türkçe
- D) Osmanlı Türkçesi
- E) Türkiye Türkçesi

- Türk dilinin ortaya çıkış tarihi kesin olarak bilinmemekle beraber Türkçenin bilinen yazılı metinlerinden önceki dönemlerine “**karanlık dönem**” denir.

- Türkçe'nin 8. yüzyıldan 13. yüzyıla kadar süren, yazılı ürünlerle takip edilebilen dönemine “**Eski Türkçe**” denir. Göktürk, Uygur ve Karahanlı metinleri bu dönem Türkçesine aittir.

- Türkçe yayıldığı bölgelere göre Kuzey-Doğu Türkçesi ve Batı Türkçesi olmak üzere iki kola ayrılmıştır. Kuzey-Doğu Türkçesi, Eski Türkçenin bir devamı olarak 13 ve 14. yüzyıllarda Orta Asya ile Hazar Denizi'nin kuzeyindeki Türkler arasında kullanılmıştır.

- Kuzey-Doğu Türkçesi 15. yüzyılda Kuzey Türkçesi ve Doğu Türkçesi olmak üzere iki kol hâlinde gelişmesine devam etmiştir.

- Eski Türkçe ile yeni Türkçeyi birbirine bağlayan geçiş dönemi Orta Türkçe Dönemi'dir.

- Batı Türkçesi 13. yüzyıldan günümüze kadar devam eden Türkçenin iki büyük kolundan biridir. Batı Türkçesi tarihî gelişimi içinde üç ana döneme ayrılır. Bu üç ana dönem Eski Anadolu Türkçesi, Osmanlı Türkçesi ve Türkiye Türkçesidir.

7. İslamiyeti'n kabulünden önceki Türk edebiyatı ürünlerinde ırka ait özellikler hayata hakim olmuştur. Toplumların inançları, dinleri, yaşadıkları coğrafyanın özellikleri destanlarda görülmüştür. Bu dönemde insanlar, evreni anlamlandırabilmek için evrenin doğuşu ile ilgili hayalî anlatımı olan halk hikâyeleri ortaya çıkarmışlardır, onlara mit denmiştir. Bu dönemin sözlü dönem ürünlerinde yazı kullanılmamaktadır. Şamanizm, Budizm, Manihaizm gibi dinlerin etkisi vardır. Bu döneme ait olan;

“Yağlı otın öçürgen

Toydın anı köçürgen

İşler üzüp keçürgen

Teğdi okı öldürü “

Günümüz Türkçesiyle;

“Ölüm onu yeri yıkarak bastırdı

O düşman ateşini söndüren

Düşmanları kararlarından

Çıkartıp göç ettiren”

“sagu” örneğinden de yola çıkılarak İslamiyeti kabulünden önceki Türk edebiyatında saf, arı Türkçenin kullanıldığı söylenebilir.

Bu bilgilerden yola çıkılarak İslamiyet'in kabulünden önceki Türk edebiyatı ürünleri için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Aruz ölçüsü kullanılmaktadır.
- B) Doğanın arka plana itildiği bir şiir anlayışı vardır.
- C) Şiirlerin dili yabancı etkilerden uzaktır.
- D) Eserlerinin yazarı bellidir.
- E) Eserler tek bir dinin etkisiyle oluşur.

1. 19. yüzyıl ortalarında inşasına başlanan Çakı-
I
rağa Konağı'nın yapımı 20 yıl kadar sürmüş-
II
tür. Bu harikulade yapı Türk ahşap işçiliği-
III
nin en güzel örneklerinden biridir. Kalem işi
süslemeler ile ünlü konağımız neredeyse 20 yıl
süren itinalı bir restarasyondan sonra 1995'te
IV V
eski ihtişamına kavuşmuştur.

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerden hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Bir Türk Dili kurultayı, 26 Eylül 1932 tarihinde toplanır. Türk Dil Kurumu'nun aynı yılın 12 temmuz günü kurulduğu göz önüne alınırsa, ilk Kurultay çalışmalarının nasıl hızlı yürütüldüğü daha iyi anlaşılacaktır. Bu hızın nedeni Cumhuriyet'imizin kurucu kadrolarının dil konusuna verdikleri büyük önemdir.

Bu parça ile ilgili olarak;

- I. "kurultayı" kelimesinin yazımı yanlıştır.
II. "Türk Dil Kurumu'nun" ifadesinde kesme işaretinin kullanımı doğrudur.
III. "12 temmuz" ifadesinde "temmuz" kelimesinin küçük harfle yazılması yanlıştır.
IV. "alınırsa" kelimesinden sonra virgül kullanımı yanlıştır.
V. "Bütün cümlelerin sonunda nokta (.) işaretinin kullanımı doğrudur.

ifadelerinden hangisinde yanlışlık yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

- Kurum, kuruluş ve iş yeri adları açılımı ile yazıldığında bu adlara getirilen çekim ekleri kesme işareti ile ayrılmaz.

Güzel Sanatlar Akademisinin

Türk Tarih Kurumuna

- Bir cümlede se, sa ekinde sonra sıralama yoksa virgül (,) kullanımı doğru değildir.

Sıcaktan bunalırsan asla dışarı çıkma.

Yaptıklarını görmezden gelersen her zaman onlar yapmaya devam eder.

- **Kale, han, hamam, konak, saray** gibi ifadeler özel isim ile birlikte kullanıldığında büyük harfle başlar ve gelen çekim eki kesme işareti ile ayrılır.

Ankara Kalesi'nin

Dolmabahçe Sarayı'nın

- Rakamlara getirilen de, da eki kesme işareti ile ayrılır ve gerektiğinde ses olayına uyar. (1984'te)

- Yüklemi olan cümlelerin sonuna nokta (.) getirilir. Gecenin sessizliğinde kendi iç sesini dinlemek bazen yorucu olabiliyor.

3. I. Anadolu'da gelişen Türkçe, komşularını da kültür, dil, ticaret gibi yönlerden etkilemiştir.
II. Yapılacak yemeklerinin görünümü kadar tadının da iyi olması için çabalıyordu.
III. Onu burada görmek de kismetinde varmış.
IV. Okulda yapılan seminerlere her zaman katılmayı da gönülden istiyor.
V. Burada rahat ettiğini söyleyip sürekli buraya uğrayacağını da belirtti.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde "de, da" bağlacının yazımı ile ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Geçen gün bir özlü söz okudum ve bu sözden çok etkilendim.

Bu söz şuydu:

("Hayatta acı çekmek ve yenilgiye uğramak da vardır. Bundan kimse kaçamaz ama düşlerimiz uğrunda verdiğimiz mücadelelerde kimi çarpışmaları kaybetmek, ne uğruna savaştığımızı hiç bilmeden yenilgiye uğramaktan iyidir.")

Bu cümledeki parantez içinde kullanılan noktalama işaretinin kullanım amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özel olarak vurgulanmak istenen sözü belirtmek
B) Cümledeki anlamı tamamlayan ek bilgileri vurgulamak
C) Başka bir kimseden aktarılan sözü belirtmek
D) Açıklama yapılacağını ifade etmek
E) Cümle içinde yer alan ara sözleri belirtmek

5. Küçük Ağa romanında Akşehir'de başlayıp gelişen olaylar; Kuvayi Milliye'nin oluşmaya başladığı yıllardan başlayıp Çerkez Ethem birliklerinin Kütahya önünde bozguna uğratılıp dağılması olayına kadar uzanmaktadır.

Bu cümle ile ilgili olarak;

- I. Cümle sona erdiği için nokta kullanılmıştır.
- II. Özel isimlere gelen çekim ekleri kesme işaretiyle ayrılmıştır.
- III. "olaylar" sözcüğünden sonra vurgulama amacıyla noktalı virgül kullanılmıştır.

ifadelerinden hangilerinde bilgi yanlış yapılmıştır?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve II   E) II ve III

6. (I) Reşat Nuri Güntekin'in ünlü romanlarından biri, Çalıkuşu'dur .(II) Aşk acısını öğretmenlik yaparak unutmaya çabalayan Feride'nin öyküsünü okuruz bu eserde.(III) Feride ile birlikte Anadolu'nun küçük köylerini, kasabalarını dolaşırız. (IV) Çalıkuşu hem güzel bir romandır, hem de ülkemiz insanları üzerine mükemmel gözlemlerde sunar. (V) Üstelik bir çırpıda okunacak kadar sürükleyici bir eserdir.

Numaralanmış cümlelerin hangisi imla ve noktalama bakımından yanlıştır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

7. Bitkiler konusunda en çok çalışılması gereken aylardan biri marttır. Kasımpatı çelenkleri, bu ayda yapılır. Orkidelerin saksıları bu ayda değiştirilir. Güllere kalem aşısı vurma mevsimi de yine bu aydır. Gümüş çiçeği, şebboy, çarkı felek, aslan ağzı gibi çiçeklerin açık havada tohumları bu ayda ekilir. Yine soğanlı bitkilerin kökleri bu ayda toprağa gömülür.

Bu parçadaki kelimelerden hangilerinin yazımı yanlıştır?

- A) en çok – marttır
B) bu ayda – çarkı felek
C) aslan ağzı – çarkı felek
D) marttır – şebboy
E) mevsimi de - bu ayda

- Özel isimlere gelen çekim ekleri kesme işareti ile ayrılır.

Ankara'nın ilçeleri

- Yüklemden uzak kalan ögeyi vurgulamak için virgül (,) kullanılır.

Sevgi, herkesin yüreğinde taşınması gereken ama ağır bir sorumluluğa sahip olan bir duygudur.

- İkili bağlaçların arasında noktalama işareti kullanılmaz.

Ya onu **ya** seni bu işte çalıştıracam.

- Bitki isimlerini oluşturan birleşik sözcüklerden her ikisi veya ikincisi birleşme sırasında anlam değişmesine uğradığında bu tür birleşik sözcükler bitişik yazılır.

akşamsefası

camgüzeli

- Uzun çizginin (–) diğer adı konuşma çizgisidir. Diyaloglarda satır başında kullanılır.

Ne alacaksınız?

– Bir defter istiyorum.

- Ölçülerin kısaltmalarında nokta kullanılmaz.

(km)

(kg)

- Tarihî olaylar büyük harfle yazılır.

İstanbul'un Fethi

8. Tatvan'a 40 km uzaklıktaki Ahlat Mezarlığı'nın dünyanın en büyük açık hava müzelerinden biri olduğunu söylemek isterim. Malazgirt Zaferi'nden sonra 300 bin kişilik nüfusa ulaşan

Ahlat, Selçuklu mezar taşı sanatının en güzel

örneklerinin sergilendiği bir yerdir. Geniş bir

alana yayılan mezarlıkta 7000'den çok mezar bulunmaktadır.

Numaralanmış söz ve sözcük gruplarından hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

9. Yaşlı adama acıdım. Uzun uzun düşünmeye gerek görmeden yüzüme kuşkuyla bakan adama:

( ) Bakın aklıma ne geldi Zahar Petroviç, dedim. Hepsini size armağan etmiş olayım.

( ) Nasıl hepsini? Kitapların hepsini mi?

( ) Evet.

( ) Kendi tarafımdan mı?

( ) Evet sizin tarafınızdan.

( ) Yani kitapları ben kendi adıma mı vereceğim?

Bu parçadaki parantez ile gösterilen yerlere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi getirilmelidir?

A) Kısa çizgi   B) Tırnak işareti

C) Parantez   D) Tek tırnak

E) Uzun çizgi

1 - 2. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Abbasiler Devri'nde gelişen hat sanatı, XV. yüzyılın ünlü hattatı Şeyh Hamdullah ile yeni bir tavır kazanmış ve Şeyh Hamdullah, o zamanki İslam dünyasının bütün hat sanatçılarının ustası olmuştur. Şeyh Hamdullah'ın üslubu, Osmanlı hat sanatının gelişmesine geniş ölçüde yarar sağlamış ve hat sanatına temel oluşturmuştur. XV. yüzyılda yetişen sanatkarlardan bir başkası da İstanbul Fatih Camii Kitabesi ile Topkapı Sarayı'nda Sultanahmet Çeşmesi'ne bakan dış kapının kitabesini yazan Ali Bin Yahya Sofi'dir. Ayrıca XVII. yüzyılda Hafız Osman'la beraber Türk yazı üslubu yeni bir yükseliş devrine doğru yaklaşmıştır. Dönemin bütün hattatları, Hafız Osman'dan ders alıp onun yazı sanatını benimsemişlerdir. Daha sonra XIX. yüzyılda Mehmet Esat Yesari, Mustafa Rakım gibi isimler hattat sanatının tanınmış ustaları olmuştur.

1. Bu parçanın yazılış amacı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Hat sanatı hakkında bilgi vermek
- B) Hat sanatını okuyucuyla yorumlamak
- C) Hat sanatını yüzyıllarına göre değerlendirmek
- D) Ünlü hattatları öznel olarak değerlendirmek
- E) Hat sanatının bugününü anlatmak

2. Bu parçanın yazılış amacı aşağıdaki yazma tür ve tekniklerini tanıma aşamalarından hangisinde belirlenmiş olmalıdır?

- A) Hazırlık
- B) Planlama
- C) Taslak metin oluşturma
- D) Düzeltme ve geliştirme
- E) Yazılan metni paylaşma

Yazma sürecinin aşamaları

1. Hazırlık

- Yazılacak metnin konusu, amacı ve hedef kitlesi ve türü belirlenir. Belirlenen konunun sınırının iyi seçilmesi gerekir.

NOT

- Bir yazıda ya da konuşmada işlenen düşünce ya da duruma **konu** denir.
- Bir iletinin yöneltildiği topluluğa **hedef kitle** denir.

2. Planlama

- Metnin ana düşüncesi ve düşünceyi geliştirme yollarının belirlenmesi bu aşamada gerçekleşir.

NOT

- Parçada yazarın okuyucuya vermek istediği mesaja **ana düşünce** denir. Parçadaki ana düşünceyi bulabilmek için "**Yazar bu parçayı hangi amaçla yazdı?**", "**Yazar bize ne demek istedi?**" gibi soruları sorabiliriz. Ana düşünce, parçada sözü edilenleri en kapsamlı bir biçimde bildiren ifadedir.

NOT

- Bir parçada ana düşüncenin daha iyi açıklanmasını sağlayan, işlenen konuların sınırlarını çizen düşüncelerde vardır. Bu düşüncelere **yardımcı düşünce** denir.

3. Bir öğrenci, yazı ve alfabe ile ilgili yaptığı araştırmayı öğretmenine şu şekilde sunmuştur:

"İnsanoğlunun en önemli buluşlarından biri olan yazı bugünkü fonetik sisteme ulaşmak için uzun bir tarihî gelişme dönemi geçirmiştir. Bu devreler resim yazısı, çivi yazısı, hece yazısı ve ses yazısı şeklinde birbirini takip etmiştir. Alfabetik yazıyı hangi kavmin bulduğu belli olmasa da genellikle kabul gören görüş alfabenin MÖ 18. yüzyılda Batı Samilerinden Kenaniler tarafından icat edilmiştir. İlk örneklerine bakır eşya ve tapınak duvarları üzerinde rastlanan Kenani yazısı göçler sebebiyle iki ayrı yöne gitmiştir."

Bu çalışmayı okuyan öğretmeni öğrenciye, metnin ana düşüncesinin ne olduğunu sormuştur.

Buna göre, öğretmen aşağıdaki yazma çalışması aşamalarından hangisinde tespit edilmesi gereken bir ögeyi sormuştur?

- A) Hazırlık
- B) Planlama
- C) Taslak metin oluşturma
- D) Metni düzeltme ve geliştirme
- E) Yazılan metni paylaşma

4. Bir öğrenci; arkadaşına yazacağı elektronik postayı, anlatmak istediklerinin konusunu, amacını ve arkadaşının özelliklerini dikkate alarak yazmayı planlamıştır.

Buna göre öğrencinin aşağıdaki yazma süreçlerinin hangi aşamasına dikkat ettiği söylenebilir?

- A) Taslak metin oluşturma
- B) Metni düzeltme
- C) Metni geliştirme
- D) Hazırlık
- E) Yazılan metni paylaşma

5. Türk dili ve edebiyatı dersinde sözlü iletişim çalışmaları yapan bir öğrenci hazırlıklı konuşma konusu olarak "kütüphaneler"i seçmiştir. Öğrenci, bu çalışmayı yaparken ..... aşamasında;

- I. Seçtiği konuyu sınırlandırılmış ve amacını belirlemiştir.
- II. Konuyla ilgili gerekli araştırmalar yapmıştır.
- III. Görsel ve işitsel araçlardan yararlanmışır.
- IV. Konu ile ilgili prova yapmıştır.

Bunları yaptıktan sonra öğrenci, aşağıdaki hazırlıklı konuşmayı yapmıştır:

"Kütüphane tek kelime bir tanım yapılabilecek aslında "kitaplık" demektir. Kütüphane ile ilgili ayrıntılı bir tanım yapmaya kalktığımızda ise şunları söyleyebiliriz: Alanında uzman ve size yardım etmeye hazır kütüphane görevlileri aracılığıyla ihtiyaç duyduğunuz bilgiye ulaşmak için kitaplar, dergiler, gazeteler, internet gibi kaynakları ücretsiz olarak kullanabileceğiniz; yeri geldiğinde sosyal etkinliklere katılabileceğiniz; dış dünyanın gürültüsünden uzaklaşabileceğiniz; arkadaşlarınızla beraber olumlu vakit geçirebileceğiniz mekânlardır. Ayrıca kütüphaneler belli amaçlara hizmet eder. Bu amaçları da şöyle sıralayabiliriz: eserleri korumak, bir araya getirmek, onları insanların faydalanmasına hazır hâle getirmek gibi. Kütüphaneler sayesinde ilmi araştırmalara hem bugün hem gelecekte en ucuz en çabuk şekilde herkes ulaşabilecektir. Küçük yaştan büyük yaşa kadar herkes kütüphanelerden faydalanabilir. "

Bu parçadaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Konuşmaya başlama
- B) Hazırlık yapma
- C) Konuşmayı sonlandırma
- D) Konuşmayı sunma
- E) Konuştuklarını yazılı olarak paylaşma

3. Taslak Metin Oluşturma

- Daha önce belirlenen ana düşünce, yardımcı düşünce ve düşünceyi geliştirme yolları doğrultusunda metin oluşturulmaya başlanır.

4. Düzeltme ve Geliştirme

- Taslak metni yalınlık, açıklık, duruluk, paragraflar arası tutarlılık, yazım ve noktalama, sayfa düzeni gibi açılardan gözden geçirme ve düzeltme yapılır.

5. Metni Paylaşma

- Yazılan metni okul panosunda sergileyerek, elektronik ortamlarda ya da dergilerde, sınıfta yüksek sesle okuyarak diğer kişilerle paylaşımı sağlanabilir.

Sözlü İletişimin Özellikleri

- İnsanların duygularını ve bilgilerini sözlü yollarla başkalarına aktarılması **sözlü iletişim** denir.
- Dil, doğru kullanılmalıdır.
- Hedef kitle dikkate alınmalıdır.
- Jest ve mimikler, yerine göre kullanılmalıdır.
- Ses tonu doğru ayarlanmalıdır.
- Konuşma yapılmadan önce ele alınan konu sınırlandırılmalıdır.
- Sunum yapan kişi görünümüne dikkat etmelidir.
- Kullanılacak malzemeler önceden kontrol edilmelidir.
- Konuşma süresi aşılmamalıdır.
- Sunum yapıldıktan sonra dinleyicilerin sorularına açık ve net cevaplar verilmelidir.

6. Konuşma, insanın öteki insanlarla ilişkilerini sürdürebilmesi için gereksinim duyduğu önemli bir dil etkinliğidir. İnsanlar arasındaki iletişim, büyük oranda konuşma aracılığı ile gerçekleşebilir. Bu nedenle konuşmayı, düşüncelerin ve duyguların dil aracılığıyla başkalarına aktarılması olarak tanımlayabiliriz. Konuşma bir yönüyle insan için yaşamsal bir önem taşıırken bir yönüyle de Türkçe öğretiminin temelini oluşturur. Ayrıca okuma ve yazma gibi iki önemli etkinliği başarabilmek için konuşma faktörü çok önemlidir. Düzgün konuşma becerisi, konuşma eğitimi yapmak ve güzel konuşanları örnek almakla kazanılabilir. Eğitim kurumlarında da öğrencilerin düşünce ve duygularını dil kurallarına uygun ve etkili bir biçimde anlatma yeteneği kazandırma amacı vardır. Konuşma yeteneğini doğru kazanabilmek için sözlü anlatım çalışmaları yapılmalıdır. Herhangi bir konuda tartışma düzenlemek, öğrencileri bir metin hakkında konuşturmak, güncel bir konu hakkında öğrencilere yorum yaptırmak, konuşma yeteneğini öğrencilere kazandırabilmek için uygulanacak doğru yöntemlerdir. Öğrencileri sınıf ortamında konuşturarak topluluk karşısında konuşma isteğini onlara kazandırmak da gerekir. Çünkü topluluk karşısında konuşmak bir kişiyle konuşmaktan çok daha zordur ve ancak zamanla bu yetenek kazanılabilir. Topluluk karşısında konuşulurken konuşmacının dinleyicilerin kendini denetlediği düşüncesine kapıldığında heyecanlanmak, kaçınılmaz bir durumdur. O nedenle topluluk karşısında konuşmadan önce belli bir hazırlık dönemi yapılmalıdır. Topluluk karşısında konuşarak heyecanın kontrolü, ses kalitesinin yükseltilmesi gibi teknikler bilinmelidir.

Bu parçadan yola çıkılarak konuşma ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İletişimin başarılı olmasının en temel unsurlarından biri doğru konuşmadır.
- B) Bir gruba konuşma yaparken heyecanlanma duygusu kesinlikle kişinin üzerinden atılmalıdır.
- C) Türkçe eğitiminin başarılı olmasının temelinde doğru konuşma bulunur.
- D) Okullarda da konuşma üzerinde öğrencilerle çalışmalar yapılmalıdır.
- E) Topluluk karşısında konuşabilmek için belli çalışmalar önceden planlanmalıdır.

1. Marco Polo, büyük bir seyyah olmasının yanı sıra Dünya tarihini değiştiren bir kişidir. Anlatıkları biraz abartı taşısaya bile, ilk yazdıkları dönemde avrupalılara yeni ufuklar açmıştır, keşifler çağının başlamasına vesile olmuştur. Marco Polo'nun yolculukları günümüzde de bir gezi kitabı olarak zevkle okunabilir çünkü hayal gücünü besleyen zenginlikler içermektedir.

Bu parça için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) "Dünya" kelimesinin büyük harfle yazılması yanlıştır.
 B) Avrupalılara kelimesi büyük harfle başlamadığı için yazım yanlışı yapılmıştır.
 C) "Marco Polo'nun" ifadesinde özel isme gelen çekim ekinin kesme işaretiyle ayrılması doğrudur.
 D) "bile" kelimesinden sonra virgül kullanımı doğrudur.
 E) Marco Polo ifadesinden sonra virgül kullanılmasının sebebi özneyi vurgulamaktır.

2. • Özel adlara getirilen iyelik, bildirme ve durum ekleri kesme işareti ile ayrılır.
 • Özel adlara getirilen yapım ekleri, çokluk eki ve bunlardan sonra gelen diğer ekler kesmeyle ayrılmaz.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde kesme işaretinin kullanımından kaynaklanan noktalama yanlışı yapılmıştır?

- A) ABD'nin geliştirdiği dünyanın ilk atom bombası bir çölde patlatılarak denenmiştir.
 B) 2006 yılında Karadağ Meclisi, Sırbistan'dan ayrı bağımsız Karadağ Cumhuriyeti'ni ilan etti.
 C) Ajda Pekkan, Tokyo'da düzenlenen 7. Dünya Popüler Şarkı Yarışması'nda yıllar önce iki altın madalya kazanmıştır.
 D) Türkler'in Batı ve Doğu ülkelerine katkısı tartışılmayacak kadar etkili ve sonuç veren bir durumdur.
 E) Kurtuluş Savaşı'nı anlatan romanlarımız her zaman farklı bakış açılarıyla karşımıza çıkar.

Virgölün (,) Görevleri:

1. Sıralanan eş görevli sözcük ve sözcük gruplarını ayırmak için kullanılır:
 Güzel insanlar, bilgili çocuklar, çalışkan kadınlar
2. Uzun cümlelerde yüklemden uzak kalan özneyi belirtmek için kullanılır:
 Bu şehrin çocukları, iyi bölümler kazanarak iyi bir meslek sahibi olmak için sürekli çalışıyorlardı.
3. Sıralı cümleleri birbirinden ayırır:
 Dinledik, konuştuk, uyguladık.
4. Anlama güç kazandırmak için tekrarlanan kelimeler arasına girer:
 Sevmek, her zaman sevmek...
5. Cümle içinde ara sözleri ve ara cümleleri ayırır:
 Onunla görüşmeyi, bir anlık içimden geçti, çok istedim.
6. Tırnak içinde olmayan alıntı cümleleri belirtmek için kullanılır:
 Başarmak için çok uğraşacağım, diyor.
7. Kendisinden sonraki cümleye bağlı olarak red, kabul bildiren sözcükleri belirtir:
 Peki, geliyorum.
8. Anlam karışıklığını önlemek için kullanılır:
 Bu, akşam yemeğini yemedi.
9. Hitap için kullanılan kelimelerden sonra konur:
 Sevgili Ablacığım
10. Sayıların yazılışında kesirleri ayırmak için kullanılır:
 (0,40)

3. Emile Zola (I) büyük bir romancıdır (II) Eserleri zamana dayanmıştır ve sanatçının adı daha uzun süre tarih sahnesinde kalmaya devam edecektir (III) Biliyoruz ki sanatçı (IV) ilk kez sanatçının fildişi kulede yaşamadığını toplama gösterecek cesarete sahip olmuştur (V) Günün siyasal olaylarında doğru bildiği yolda kamuoyunu etkilemeye çabalamıştır (VI)

Bu parçadaki numaralanmış yerlerden hangilerine diğerlerinden farklı bir noktalama işareti getirilebilir?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve IV
 D) IV ve V   E) IV ve VI

4. Franz Kafka'yı çağımızın yazarı olarak nitelersek yanlış yapmış olmayız. Kafka'nın Dönüşüm adlı uzun öyküsü onun en bilinen eseridir. Bir sabah uyandığında kendini böceğe dönüşmüş olarak bulan Samsa'nın öyküsü, en azından bir kez okumaya değerdir. Tabii ki bir defadan daha fazla okuyabilirsiniz.

Bu parçada söz edilen "uzun öykü" ifadesi için hangi noktalama işareti kullanılmalıdır?

- A) Parantez   B) Tırnak işareti
 C) Kısa çizgi   D) Uzun çizgi
 E) Tek tırnak

5. 1900 yılında hayata veda eden dünyaca ünlü İrlandalı yazar Oscar Wilde diyor ki " İnsanın ileriye dönük kararlar alması, planlar yapması hesabının olmadığı bir bankadan para çekmesine benzer. "

Bu cümlede kullanılan virgölün görevi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eş görevli sözcükleri ayırmak
 B) Sıralı cümleleri ayırmak
 C) Cümle içindeki ara sözü ayırmak
 D) Tırnak içinde olmayan alıntı cümleleri belirtmek
 E) Anlam karışıklığını önlemek

6. Yunanistan ve Ege'deki yerleşim yerleri
I

herkez tarafından bilinir. Korfu, tam ters yönde
II

Adriyatik Denizi'nde bir adadır. Dört mevsim
güzel havası ve Yunan mutfağının tatları bu
III

adayı ziyaret için önemli sebepler arasında
dır. Korfu'da bundan daha fazlası vardır. Ada,

Yunan dinî merkezlerinden birkaçına da ev
IV

sahipliği yapmaktadır.
V

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerden hangilerinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

7. Peyami Safa'nın Fatih-Harbiye romanını okurken altını çizdiğim ifadelerden bazı cümleler şunlardır:

- Neriman ilk gelen Fatih-Harbiye tramvayına herkesten evvel atlamaya muvaffak olmuştu ( )
- Geri dönerek tekrar Beyazıt( )a doğru ağır ağır yürüdü.
- Kendi kendine ilk sorduğu şu olmuştu:
Ne yapmak lazım ( )
- Küçük Hanım, saat ikiye geliyor ( ) kalkın, bey babanız yemeğini yedi.

Bu cümlelerde parantez ile gösterilen yerlere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi getirilemez?

- A) Üç nokta
B) Kesme işareti
C) Nokta
D) Soru işareti
E) Noktalı virgöl

• Bir sözcükte ünsüz sertleşmesi gerektiği hâlde yapılmazsa yazım yanlışına sebep olur.

Sokakta insanlar geziniyordu.

• Tamamlanmış cümlelerin sonuna nokta (.) getirilir.

Dürüst olmayı hayatı boyunca hedef olarak seçmiştir.

• Özel isimlere gelen çekim eklerini ayırmak için kesme işareti (') kullanılır.

Safranbolu'nun ilçelerinin birbirinden farklı özelliklere vardı.

• Kendisiyle ilgili açıklama verilecek cümlelerin sonuna iki nokta (:) konur.

Duyduğum karar çok hoşuma gitmişti: Herkes kendi eşyasını kendi yerine koyacak.

• Ögeler arasında virgül bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için noktalı virgöl (;) kullanılır.

Yaz ayı, sıcaktan bunaldığım bir aydır; kış da soğuktan titredğim bir aydır.

• Özel isimlerle birlikte kullanılan saygı ifadeleri büyük harfle yazılır ve gelen çekim ekleri kesme işareti ile ayrılır.

Ege Bey'in misafirleri var.

• Bir kelimedede gereksiz yere ünlü daralması yapılırsa yazım yanlışı olur.

Seni **dinliyemem** (Y)

Seni **dinleyemem**. (D)

8. Bir rivayete göre bizim Rumeli hisarındaki
I

komşumuz, Şahende hanımın kocası ve vergi
II

memuru gözlüklü Veli Bey'e âşık. Bu kır
III

bıyıkları yukarı doğru kalkık, kısa boylu

gözlükleri gözlerinden düşmiyen, bunun için
IV

kendisine gözlüklü denilen Ahmet Rasimin
V

yazılarını seven bir adamdı.

Bu parçadaki numaralanmış söz ve söz gruplarının hangisinin yazımı doğrudur?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

9. • Kanunda bitişik geçen veya bitişik olarak tescil ettirilmiş olan kuruluş adları bitişik yazılır.

Buna göre;

- I. Genelkurmay
II. Yükseköğretim
III. Gaziosman Paşa Üniversitesi
IV. İçişleri
V. Açıköğretim Fakültesi

İfadelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

10. Abdülhak Şinasi Hisar; anı, şiir türünde eserler ve Çamlıca'daki Eniştemiz, Fahim Bey ve Biz, Ali Nizami Bey'in Alafrangalığı ve Şeyhliği adlı romanları yazdı.

Bu cümledeki tırnak içine alınması gereken ifadeler aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Abdülhak Şinasi Hisar
B) anı, şiir
C) Çamlıca'daki Eniştemiz, Fahim Bey ve Biz
D) Çamlıca'daki Eniştemiz, Fahim Bey ve Biz, Ali Nizami Bey'in Alafrangalığı ve Şeyhliği
E) adlı romanları